

Retningslinjer for tilskot til utsiktsrydding i Hordaland og i Sogn og Fjordane

Desse retningslinjene byggjer på Forskrift om tilskudd til utsiktsrydding i tilknytning til landbruket sitt kulturlandskap (FOR-2016-05-04-479), og dei utgjer dei regionale retningslinjene jf. § 3 i forskrifta, gjeldande for Hordaland og Sogn og Fjordane. Retningslinjene er vedtekne av Fylkesmannen i Vestland, og dei erstattar tidlegare retningslinjer for tilskot til utsiktsrydding i Hordaland og i Sogn og Fjordane. Retningslinjene er gjeldande fom 01.01.2019.

1: Definisjonar (jf. § 1. Formål)

Landbruket sitt kulturlandskap

Utsiktsryddinga skal medverke til utsikt og til å fremje verdiar knytte til landbruket sitt kulturlandskap. Ordninga omfattar både område i landbruket sitt kulturlandskap, og område som gjev utsikt til landbruket sitt kulturlandskap. Landbruket sitt kulturlandskap vil i denne samanhengen seie landskap forma av menneske gjennom busetnad og ressursutnytting i form av landbruk, dvs. primærnæringane jordbruk og skogbruk. Omgrepet rommar både landskap med spor etter historisk landbruk og det moderne landbrukslandskapet, men det omfattar ikkje landskap forma av andre former for naturbruk.

Utsiktsrydding

Områda som skal ryddast skal vere av verdifull karakter sett frå landbruket og reiselivsnæringa si side. Dette vil seie gjengrodde areal som grensar inn til ferdselsårar på land, vegkantar og vegnære utsiktspunkt, og som ved rydding gir betre utsikt til landbruket sitt kulturlandskap frå ferdselsåra. Ryddearealet kan omfatte meir enn sjølve vegkanten så lenge ryddinga skapar utsikt til landbruket sitt kulturlandskap frå ferdselsåra.

Bioenergi

Tilskotet skal medverke til klimagevinstar ved å bruke rydningsvirke til bioenergiformål. Med bioenergi er rekna både flis til flisfyringsanlegg og ved.

2: Virkeområde (jf. § 2. Virkeområde)

Forskrifta gjeld i fylka Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Desse retningslinjene gjeld for Hordaland og Sogn og Fjordane.

3: Kriterium for prioritering av søknadar (jf. § 3. Vilkår)

Ved prioritering av søknadar skal det takast utgangspunkt i følgjande kriterium:

Viktig for reiselivet

Vegar/ferdselsårar som er viktige for reiselivet vert prioriterte.

Nytte for nærmiljø og landbruk

Prosjekt som har verdi for landbruk og nærmiljø i form av nye beiteområde, rekreasjon, folkehelse og estetikk vil vere av høg prioritet.

Effekt av tilskotsmidlane

Tiltak der kostnadene er låge i høve tal dekar vert prioriterte.

Bioenergi

Prosjekt der det er mogleg å nytte ryddingsvirke til bioenergi vert prioriterte.

Vedlikehald gjennom beiting og slått

Tiltak som legg til rette for vedlikehald gjennom beiting eller slått ved hausting av fôr i etterkant av rydding skal særskilt prioriterast.

Biologisk mangfald

Tiltak som bidreg positivt for biologisk mangfald skal prioriterast. Dette kan t.d. gjelde prosjekt der gamle kulturmarker vert haldne opne som igjen medverkar til biologisk mangfald og trivsel for pollinerande insekt.

Tidlegare ryddeprosjekt

Vedlikehaldsrydding knytte til område som tidlegare har vore rydda t.d. under prosjektet Opne Landskap eller i ryddeprosjektet 2009 kan prioriterast.

4: Krav til planlegging og gjennomføring av tiltak (jf. § 3. Vilkår)

Lovverk

Tiltakshavar pliktar til ei kvar tid å halde seg informert om gjeldande lovverk. Særskilt gjeld dette Lov om forvaltning av naturens mangfald (Naturmangfaldlova), Lov om kulturminner (Kulturminnelova), Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningslova) og Lov om vassdrag og grunnvann (Vassressurslova).

Skogbruket sine miljøkrav

Ved rydding i skog/utanfor innmark skal ryddinga skje i samsvar med skogbruket sine miljøkrav som m.a. gjeld omsyn til vatn, plantevernmiddel, rovfuglar/ugler og nøkkelbiotopar.

Grunneigaravtale

I alle prosjekt må det gjerast avtale med rett grunneigarar om rydding. Statens vegvesen er grunneigar på riks- og fylkesvegar. Kommunen er grunneigar på kommunal veg, og private er grunneigar på privat veg, skogsbilveg, turvegar m.m.

Arbeidsvarsling

Utsiktsryddinga skal utførast i samsvar med gjeldande regelverk for arbeidsvarsling med tanke på krav til skilting, trafikkdirigering og stenging av vegen i samband med arbeid utført på og ved vegen.

Tidspunkt for gjennomføring

Utsiktsryddinga kan gjennomførast heile året, men det må takast omsyn til snø- og trafikktilhøve. Ved stubbehandling må ein unngå felling om våren når sevja stig. Det er minst fare for sopp- og roteskade på stammekvasta tre som skal stå att dersom ryddinga vert utført i den kalde årstida.

Ryddemetode

I kvart prosjekt skal det gjerast ei vurdering av korleis ryddinga skal gjennomførast. I dei fleste tilfella er det ønskeleg at utsiktsryddinga skal utførast som tilstrekkeleg tynning med stammekvisting, og ikkje som snauhogst. I tremeterssona langs offentleg veg må det likevel snauhoggast med omsyn til seinare rydding i regi av vegeigar. Det må òg tynnast så mykje at ein oppnår god utsikt. Mange stader kan stammekvisting vere nok til å skape utsikt, og vil i slike tilfelle vere å føretrekkje framfor å felle trea. Dette både med omsyn til

landskapsbildet, samt at det hindrar solinnstråling til botnvegetasjonen og såleis medverkar til redusert oppvekst av ny vegetasjon. Ringborking er eit alternativ til andre ryddemetodar. Daude tre må i slike tilfelle fjernast etter to år.

Stubbebehandling

Det vert opna for bruk av glyfosat ved felling av lauvtre (bartre skal ikkje stubbebehandlast). I tilfelle der felt lauvtrevirke skal stubbebehandlast, må utførar av tiltaket ha gyldig autorisasjon for bruk av plantevernmiddel. Stubbebehandling bør gjennomførast umiddelbart etter felling, men seinast 3 timar etter fellingstidspunkt. Ved fare for kuldegrader må det blandast frostvæske i blandinga.

Rydding av kappa virke, ris og bar

Det er viktig at kappa virke, ris og/eller bar vert rydda opp og fjerna, eventuelt at strangane, riset/baret vert lagt stabilt i diskre dungar eller flisa opp og skjult i terrenget utan at det skaper dyrefeller. Bar og virke skal ikkje leggjast langs elvekantar og vatn. Det er ein føresetnad at oppryddinga vert gjort slik at kvistar og bar ikkje seinare tettast kummar og stikkrenner.

5: Moment for val av tiltaksområde (jf. § 3. Vilkår)

Under planlegginga av utsiktsrydding i kulturlandskapet er det viktig å gjere ei prioritering av kva strekningar ein ynskjer å rydde. Under følgjer nokre moment som bør takast med i vurderinga. Det bør gå fram av søknaden kvifor eit område er utvalt til rydding.

Varsemd i høve økosystem

Rydding i tresona mellom veg og vatn krev varsemnd i høve økologiske tilhøve. Denne sona utgjer ofte viktige økosystem, og den regulerer både avrenning, erosjon, skugge for fisk og næringstilgang til fjorden/vatnet/vassdraget. Ved rydding mot elvar og vatn i skogsområde skal dette gjerast i samsvar med skogbruket sin miljøstandard.

Vurdering av skogen sin nytteverdi – areal som ikkje bør ryddast

Det skal gjerast vurderingar av om skogen har ein positiv effekt på trafikktryggleik, erosjon/rasfare, innsyn og støy. Nyttverdi som dette kan vere grunnar til å la skogen stå.

Strekningar som ikkje bør ryddast av omsyn til trafikktryggleik kan vere skarpe yttersvingar der skogen medverkar til optisk linjeføring, tunnelopningar der skogen hindrar blandingseffekt, strekningar med svakt eller manglande rekkverk, smale strekningar der vegkanten ligg langs bratte parti/stup og svingete strekningar.

Vurderingar m.o.t. innsyn og støy må gjerast i område nær bustadhus og hytter, offentlege badeplassar, gode fiskeplassar, industrifelt og uryddige areal. Der det er fare for at rydding vil medverke til auka innsyn og støy, bør området tynnast framfor å snauhoggast.

Der skogen verkar inn som eit stabiliserande element i skråningar og langs vassdrag må det ikkje ryddast grunna fare for erosjon.

6: Avgrensingar (jf. § 3. Vilkår)

Tiltak som fell utafor ordninga er:

- Store tre av ask, alm, eik og selje. Ask og alm er raudlista treslag, medan eik er utvald naturtype når ho kjem over ein viss storleik. Selje er viktig næringsgrunnlag for pollinerande insekt

- Svært kostnadskrevjande tiltak
- Rydding av barskog som er mogen for hogst og kan leverast som tømmer
- Rydding av plantefelt

Avgrensingane over gjeld ikkje sitkagran på kysten.

7: Søknad og sakshandsaming (jf. § 4 Søknad)

Vedtak om tildeling av tilskot etter forskrifta vert gjort av Fylkesmannen på bakgrunn av forskrift og retningslinjer. Fylkesmannen har ansvar for å lyse ut midlane og å informere om ordninga. Det er fortløpande søknadshandsaming etter at søknadsomgangen er opna.

Det skal nyttast søknadsskjema fastsett av Landbruksdirektoratet med vedlegg:

<https://www.slf.dep.no/no/miljo-og-okologisk/kulturlandskap/utsiktsrydding-i-kulturlandskapet/skjema>

Søknaden skal sendast til kommunen der tiltaket skal gjennomførast. Kommunen gjev fråsegn til søknaden og sender saka til Fylkesmannen. Innsendingsfrist til Fylkesmannen er 1.oktober i søknadsåret. Søknader som vert sendt inn etter fristen vert overførte til neste søknadsomgang.

8: Tilskot (jf. § 5. Utbetaling av tilskudd mv.)

I tråd med forskrifta kan det gjevast inntil 70 % tilskot til utsiktsrydding med bakgrunn i godkjent kostnadsoverslag. Som del av eigenfinansieringa/eigeninnsats kan det berre reknast slike kostnadar som kan gi rett på tilskot, dvs. kostnader ved sjølve utsiktsryddinga (felling, stammekvisting, kapping, rydding av kvist og virke, stubbehandling og transport av virke til veg). Utgifter til utstyr (t.d. maskiner, reiskap, drivstoff mm) og vedlikehald (t.d. kostnadar til gjerde) gjev ikkje rett på tilskot.

Ved innleigd arbeidskraft kan fakturerte utgifter leggjast til grunn i prosjektrekneskapet. Eige arbeid vert godtgjort etter følgjande timesatsar (veil., eksl. mva):

-Manuelt arbeid utan motorisert reiskap: 300 kr/time

-Manuelt arbeid med bruk av motorsag/ryddesag: 350 kr/time

-Arbeid med bruk av traktor (sjåfør og traktor/traktor med vinsj): 500 kr/time

-Arbeid med traktor med flishoggar (sjåfør og traktor med flishoggar): 750 kr/time

Ved handsaming av søknader vil Fylkesmannen normalt legge til grunn ein kostnad på inntil kr 10 000 per dekar med eit tilskot på inntil kr 7 000 per dekar (70 % tilskot). I særskild høve kan det godkjennast ein høgare kostnad avgrensa til kr 15 000 per dekar. Ved kostnader høgare enn dette vil tilskotet i prosent av kostnaden bli redusert. For rydding av sitkagran på kysten kan det godkjennast eit kostnadsoverslag på inntil kr 30 000 per dekar.

Innan fristen som vert fastsett i vedtaksbrevet skal det sendast inn kortfatta sluttrapport og rekneskap til kommunen. I lag med rapporten må det sendast inn oppdaterte foto av tiltaksområdet og skriftleg oppmoding om utbetaling.

Kommunen kontrollerer dokumentasjonen og gjennomfører kontroll på staden for å sjå at tiltaket er gjennomført i samsvar med vilkåra for tilskotet. Kommunen gir fråsegn og sender saka til Fylkesmannen.

Innvilga tilskot vert utbetalt når sluttrapport og rekneskap er godkjende av Fylkesmannen. Det kan også utbetalast på bakgrunn av godkjend dokumentasjon etter kvart som delar av tiltaket vert utført, men minst 25 % av tilskotet skal haldast tilbake til arbeidet er fullført og godkjent.